

Finansdepartementet

Angående promemorian Straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering m.m.

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerad promemoria.

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget i promemorian att införa en kriminalisering för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering.

Ekobrottsmyndigheten anser att förslaget är angeläget då införandet av ett straffansvar bör kunna bidra till att bättre kunna bekämpa organiserad brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism.

Ekobrottsmyndigheten har följande synpunkter på förslaget.

2.1 Förslag till lag om straff för olovlig finansiell verksamhet

När det gäller förslaget i 1 § anser Ekobrottsmyndigheten att straffsatsen för olovlig finansiell verksamhet bör vara fängelse i högst två år och alltså inte innefatta böter. Jämförbara brott är bokföringsbrott, skattebrott och penningtvättsbrotten. Straffsatter för brott av normalgraden för de brotten är fängelse i högst två år. Straffskalornas utformning ska spegla allvaret i olika brott. Förslaget i promemorian avser att straffbelägga beteenden som skapar möjligheter för organiserad brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism. Straffskalan för brottslighet av normalgraden bör därför ligga på fängelsenivå och inte omfatta böter. Vidare är det troligt att förundersökningar om olovlig finansiell verksamhet kommer att utredas tillsammans med de tidigare nämnda brotten.

Enligt förslaget ska ringa brott inte vara straffbart. Ekobrottsmyndigheten har ingen invändning i sak mot förslaget men noterar att det skiljer sig från vad som gäller i fråga om skattebrott, bokföringsbrott och penningtvättsbrott. Ett alternativ skulle kunna vara att överväga en åtalsprövningsregel vid ringa brott, vilket finns för såväl skattebrott som bokföringsbrott av ringa karaktär. Det kan också anmärkas att utredarens angivna grund mot att kriminalisera ringa brott gör sig mindre starkt gällande när brottet utreds tillsammans med andra brott som kan aktualisera tvångsmedel.

Ekobrottsmyndigheten delar bedömningen att det behövs spärregler. De bestämmelser som föreslås om hinder mot ett beslut om sanktionsavgift eller lagföring (4–6 §§) omfattar begreppet gärningar. Av förslagen framgår inte om subjektet är fysiska eller juridiska personer.

De föreslagna 5 och 6 §§ omfattar enligt sin lydelse inte fallet när en åklagare utfärdar ett strafföreläggande med företagsbot. En förundersökning kan utmynna i att ingen enskild person kan lagföras för brott men att verksamheten kan bli föremål för en företagsbot. Lagtexten i 5 och 6 §§ bör därför justeras genom att efter ”väcka åtal” lägga till ”eller utfärda strafföreläggande”.

Begreppet gärning är kopplat till vilket subjekt som avses. Att en juridisk person har blivit föremål för en sanktionsavgift eller ansökan om utdömmande av vite hindrar inte att en fysisk person lagförs för brott. Detta bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

2.2–2.3 Förslag till ändringar i rättegångsbalken och i lagen om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslagen. Det är angeläget att de utredande och lagförande myndigheterna får tillgång till rättsliga verktyg för att kunna utreda och lagföra brottsligheten.

Övrigt

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslagen om ändringar i inreselagen (1996:701) och tullbefogenhetslagen (2024:000). Det är angeläget att myndigheter får utökade förutsättningar och verktyg i bekämpningen av organiserad brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism. Förslagen kompletterar även annan lagstiftning på området.

Ekobrottsmyndigheten delar bedömningen att regleringen av tröskelvärde bör harmoniseras vid inre och yttre gräns. I det fortsatta lagstiftningsarbetet finns dock anledning att överväga ett lägre tröskelvärde för det anmälningspliktiga beloppet. Ett högt tröskelvärde underlättar ett kringgående av regleringen genom överföring av mindre belopp vid flera tillfällen. Det är angeläget att de bakomliggande syftena med kontrollerna kan uppfyllas och därmed motverka transaktioner inom den kriminella ekonomin och penningtvätt m.m.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. I ärendets slutliga handläggning har rättschefen Susanne Södersten deltagit. Verksjuristen Oscar Strömblad har varit föredragande.

Rikard Jermsten

Oscar Strömblad

Expedition till
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
anna.bergqvist@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se